

тетрѣвъ, тетеря. Перс. tédzrev, tézrév, tezev. — Ср. руск. бѣлор. малор. чешк. полск. лит. лет. пруск. гр. лат. старонид. I, p. 172. малор. N. II, 50. Et. Wb. 356.

тѣмачъ, сѣв. т. tilmadž, tilamadž, dilmadž. — Нелов. блг. хърв. рус. полск. чеш. рум. куман. мадж. сѣв.-т. якут. II, 177.

тојага, т. tojaka, tajak. — Блг. ср. рум. За турския произходъ говори т. taja-mak. Мацен. прот. 84. I, 178. Et. Wb. 358.

товаръ, opus, merx. Сѣв.-т. tovar, домашно животно. Монг. tovar, имотъ, davar, животно и пр. II, 179. N. II, 57. — Блг. ср. хърв. нелов. руск. малор. полск. лит. рум. мадж. сѣв.-т. Et. Wb. 359.

фарижъ стбл. (altbulg.). Ар. férés = конь, кобила. I, 295. — Стр. старор. гр. ср. нѣмск. ср. лат. исп. Et. Wb. 57.

хаганъ, хаган. Блг. Boritakan, Tarkanus. — Стр. руск. полск. чешк. I, p. 306. N. I, 44. Монг. перс. исп. N. II, 123.

чеканъ, malleus, čekič, чукъ. — Нелов. чешк. малор. N. I, p. 22. Полск. мадж. ср. рум. гр. N. II, 94.¹⁾

чрътогъ, чрътогъ, чрътожъ, чрътожъница отъ перс. čartak, čardak. Руск. Вѣ III. пер. чардакъ. — Блг. ср. нелов. рус. рум. азб. гр. I, 273. азерб. малор. Сравни мадж. esarda. N. I, 21. Et. Wb. 35.

чума, čuma. — Малор. N. I, 25.

чъпагъ, saccus. ésvah, éspar. N. II, 113. Ср. Et. Wb. 38.

шенълигъ, šen. — Ср. рум. N. II, 40.

шуръ, шуринъ, сѣв. т. šeren, Schwager. — Нелов. блг. ср. полск. рус. N. II, 41. Et. Wb. 345. Сравни штуръ, праштуръ propepotis filius.²⁾

Изброенитѣ до тукъ 60 думи сж заети едни въ *първа* други въ *втора* периодъ. — Ако Миклошичъ и да не указва навредъ, кои отъ тѣхъ принадлежатъ къмъ първата категория и кои къмъ втората, ние можемъ въз основа на неговия собственъ критерий да различимъ слѣднитѣ двѣ групи. Прѣди това обаче трѣбва да отдѣлимъ съмнителнитѣ турски елементи, за какъто признава самъ Миклошичъ: мышель, самаръ (заета е само ср. семеръ), созачъ, сытъ, чъпагъ, яда, катунъ (Et. Wb. 113), ковъчегъ, баяти. Сжщо така трѣба да се елиминиратъ арабскитѣ астрономични термини: сугра (зугра), емерихъ, зугель, имара, мощиръ, комаръ. — Слѣдъ тая първа прѣсѣвка получаваме слѣдното разпрѣдѣление:

Къмъ първата (прѣполагаема) *група* принадлежатъ: баранъ (? Въ *Лек.* се цит. изъ нам. отъ XV. в.), батогъ, бунитъ, клобукъ, копръ, крагуй, корѣда, бръшляно, телѣга, топоръ, тетрѣвъ, тѣмачъ, товаръ, чеканъ, шуръ. Всички тия думи сж заети въ едно врѣме, когато слав. племена не сж били раздѣлени.

Повече турски елементи принадлежатъ на втората група: *думи вѣзли само въ черковнославянския езикъ* (и въ зависимитѣ отъ него книжнини) направо отъ езика на дѣнавскитѣ българи. Отъ тѣхъ обаче

¹⁾ Споредъ Савельева (Мухам. Нузим. р. XVI, заб. 12.) „самое слово чеканъ, которое мы употребили, по всей вероятности, происходить отъ арабск. *сакке*, искаженного устами Волжскихъ бузгаръ, или подѣше, татарскимъ, произношеніемъ“.

²⁾ За тия елементи ср. важнитѣ поправки на Корнъ, Arch. f. slav. Phil. IX., 490. и сл. bilezik, боларинъ 491., čardak 494., férés отъ ар. fâris, xan 502., kalpak 508., канѣдио 509., karga 510., k'eremit 516., gumruk 519., mîsel 656., peksimat 662., sémér 667., tédzrev 673., товаръ 674. — Ср. и Matzenauer, Cizî slova etc. s. v. и нам. Приносъ къмъ бълг. нар. етимология (Сѣм. IX.): сѣм-котка (сосонъ), боларинъ, бубрѣсъ, бѣлѣсъ, бѣлѣтъ, нашенотъ, бѣлѣщи, крагуй.